

Behövs musik i undervisningen?

Rikskonsserter minskar

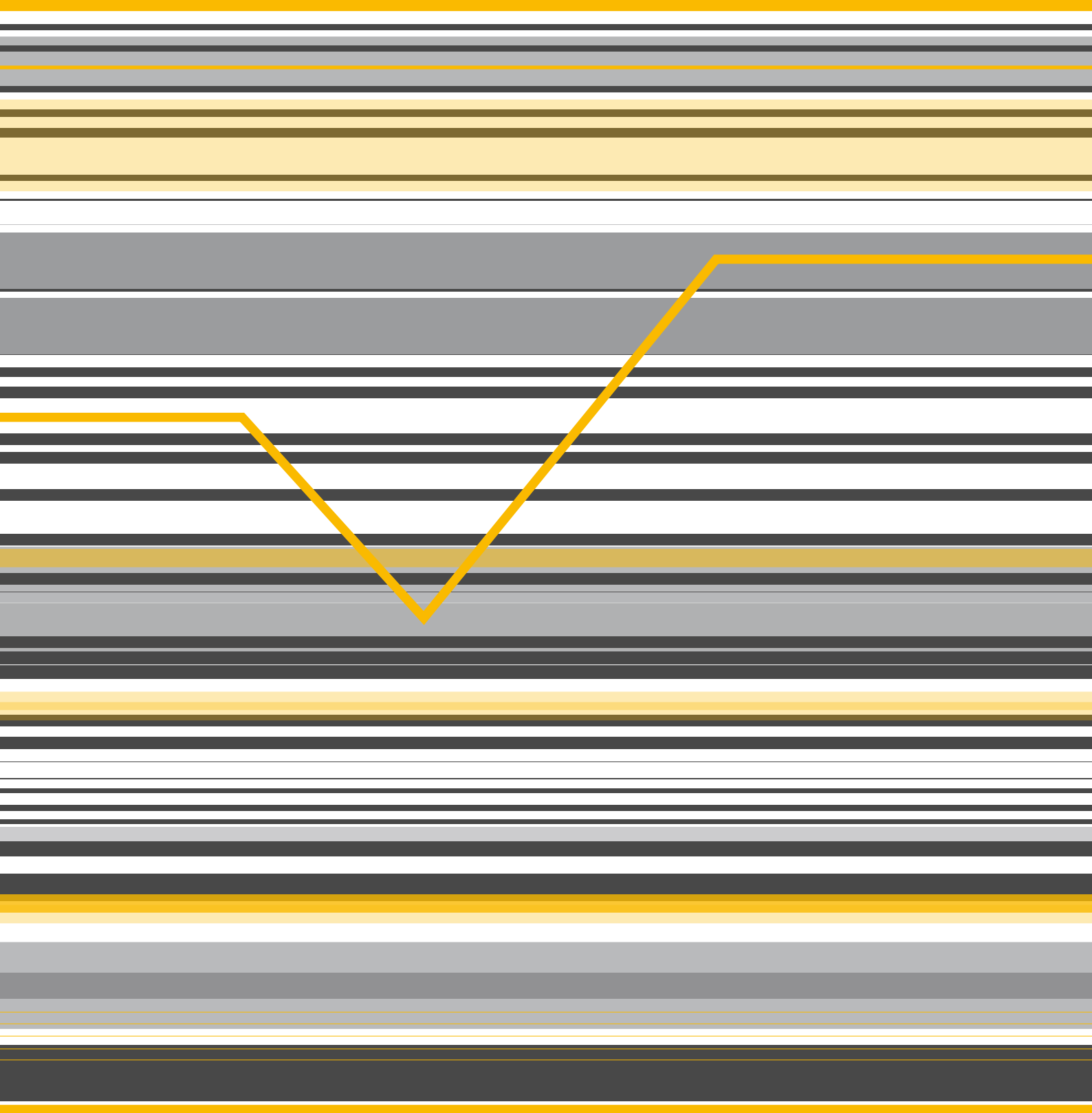
Nytt Tonsättarstipendium

fst
FÖRENINGEN SVENSKA
TONSÄTTARE

TONSÄTTAREN

3 2008

www.fst.se

Hade inte tänkt mig att skriva om Rikskonserter i detta nummer, men Regeringens budgetproposition ändrar på det. Den 22 september dimper budgetpropositionen ner och vi kan alla läsa det som ryktet redan förtalt oss; Rikskonserter får nedskuret anslag 2009 med 10 miljoner. I proppens text står

”Svenskt musikliv har genomgått stora förändringar sedan Rikskonserter bildades och den regionala strukturen har vuxit sig allt starkare. Därför finns skäl som talar för att Rikskonserterns verksamhet inte bör bedrivas på samma sätt som hittills. Regeringen avser därför att ompröva uppdraget.”

En månad senare kallar Rikskonserter till informations- och diskussionsmöte kring konsekvenserna av budgetpropositionen. Vi skall bland annat få bli upplysta om Rikskonserterns aktivitetsplan/programstrategi som arbetats fram för att möta framtiden. Nu visar det sig att denna strategi beslutats i styrelsen *innan* budgetramen blivit offentlig, varför den misstänksamme antar att strategin inte tar hänsyn till framtidens ekonomiska villkor. Men varför låta misstänksamheten råda, nu ska fakta presenteras och diskuteras. Nyfiket beger sig delar av musiklivet till Nybrokajen, de hårda beskederna är att:

- 1/3 av personalen sägs upp.
- Ingångna avtal för 2009 fullföljs (att bryta avtal är ofta dyrare än att fullfölja).
- Konsertverksamhet för hösten 2009 ställs in alternativt blir väldigt begränsad (se ovan).
- Framtidens utbud blir färre produktioner, med förhoppningsvis fler konserter.

”Nu blir det rejält pinsamt, hela salen skruvar på sig”

Eftersom många i personalen har nått hög ålder och har upp till 12 månaders uppsägningstid får inte personalminskningen någon effekt förrän tidigast 2010. Därför fattas i dagsläget kanske upp till 8 miljoner i Rikskonserterns kassa för 2009, det interna arbetet med budgeten för nästa år var därför inte avslutat.

Aktivitetsplan och programstrategi innehåller följande tre områden:

- Samarbete
- Omfattande produktioner
- Internationellt utbyte

Med speciellt fokus på Barn & ungdom, Genus och Mångfald.

Chefen för Rikskonserterns skivbolag Caprice, Dragan Buvac, höll ett anförande om den nya interna strategin att samordning och samarbete inom Rikskonserter ska vara rådande. Detta för att få ut så mycket som möjligt medialt, publikt med mera ur varje produktion. Det är i sanning häpnadsväckande att detta betecknas som nytänk inom Rikskonserter. På direkt fråga från publiken: ”Vad kommer Ni inte att göra?” blev svaret:

– Rikskonserter kommer att fortsätta som vanligt med en bred verksamhet inom alla genreområden men med färre produktioner, som förhoppningsvis säljer lite mer.

Både Fst och Musikaliska Akademien hade inkommit med brev till Rikskonserter. I bägge breven framhålls nyskapandet som en självklar utgångspunkt och framtidsstrategi för Rikskonserter. En sådan utgångspunkt skulle ge en alldeles speciell innebörd och betydelse åt alla aktivitets-, programstrategi- och fokuspunkter.

För oss tonsättare är dagens glädjeämne att beställningsverksamheten och EMS även fortsättningsvis kommer att vara prioriterade områden. Björn Stålné meddelar också att Stockholm New Music kommer att återuppstå, men tidigast 2011. Vad dessa utfästelser kommer att vara värda återstår att se.

Efter 5 ½ timmar avslutar Stålné med att han vill att vi ska skriva under ett gemensamt uttalande att skicka till Kulturdepartementet, med innebörden att om man fullföljer minskningen av Rikskonserterns anslag kommer det att få allvarliga, snudd på överstigitliga konsekvenser för hela musiklivet. Nu blir det rejält pinsamt, hela salen skruvar på sig. Vi har suttit en hel dag och lyssnat på håglöst visionsprat och så visar det sig att allt syftar till en underskrift, av ett på förhand skrivet dokument, som ingen av de närvarande har mandat att skriva under. Vilken strategikonst har kommit på den korkade idén?

Det sammantagna intrycket av info- och diskussionsdagen är att Rikskonserter ledning verkar vara rejält omskakad, för att inte säga chockad, man saknar innehållsliga visioner och idéer för verksamheten. I stället för att ta neddragningen som en utmaning och skapa ett nytt handlingskraftigt Rikskonserter med medveten musikpolitiskt strategi, väljer man att fortsätta som förut, fast lite mindre men som säljer lite mer.

Det här känns inte bra.

Sten Melin · ordförande

Tidningen Tonsättaren ges ut av Föreningen svenska tonsättare och kommer ut med fyra nummer per år. Tidskriften är gratis. Vill du börja prenumerera, sluta prenumerera eller annonsera, vänd dig till nedanstående adress och telefon eller till kansli@fst.se.

adress: Fst, Box 273 27, 102 54 STOCKHOLM
 telefon: 08-783 95 90 · fax: 08-783 95 40
 hemsida: www.fst.se
 ansvarig utgivare: Sten Melin · sten.melin@fst.se
 redaktör: Martin Q Larsson · tonsattaren@fst.se
 layout: Anna L Andrén / AnnaGrafik · www.annagrafik.se
 tryck: Grafiska Punkten · 0470-700 700
 omslagsmönster: Anna L Andrén

Musik + Matematik = Sant

Regeringen vill slopa musik som kärnämne i gymnasieskolan. Helt fel tänkt, tror många musiker. Anna Hedelius har träffat några som vet att nutida musik i skolan både är lustfullt och lärorikt, ja rentav rena rock'n rollen.

Evabritt Gratte på fiol.

Entusiasmen går inte att ta fel på. Varken hos Evabritt Gratte, violinpedagogen som har komponerat konstmusik tillsammans med 7–9-åringar, eller hos Stockholms Saxofonkvartett, som titt som tätt tar emot skolklasser i sin studio på Tulegatan för att tillsammans utforska den nutida musikens möjligheter.

– Det viktigaste jag har gjort i mitt liv, klagör Evabritt Gratte. Hon har arbetat som såväl violinist som metodiklärare på Musikhögskolan och SMI, men hittade alltså hem när hon i slutet på 1980-talet började med stråkundervisning för grundskoleelever på Gustav Vasa skola i Stockholm.

– Jag tjatade mig till att få komma in i vanliga klasser och undervisa tillsammans med en pianist. I vanliga fall är jag ingen modig människa, men jag kände helt enkelt att det här var rätt. Jag letade repertoar som en galning för att hitta något

som skulle fungera för nybörjare och samtidigt tillgodose tekniken så att de gick framåt som violinister.

Kollegor hojtade om skadliga effekter, för hur skulle en ensam pedagog kunna rätta felaktiga tummar och lillfinger hos så många barn? Men de positiva effekterna av Evabritt Grattes strukturerade fiollektioner spred sig ganska snabbt, också över ämnesgränserna. De små violinisterna övade upp sin lyssning och koncentration, fick bättre klassammanhållning och blev duktigare i skolan.

Repertoaren var till en början rätt traditionell. Men så småningom, och nu var året 2002, kom tonsättaren Mats Lindström med idén att satsa på nutida musik i undervisningen.

– Jag blev livrädd, minns Evabritt Gratte. Men eftersom jag hade märkt att mina studenter på Musikhögskolan var så dåligt

”De små violinisterna
övade upp sin
koncentration, fick bättre
klassammanhållning och
blev duktigare i skolan.”

bevandrade i nutida musik kände jag att det fanns skäl att jobba för den på ett tidigt stadium.

Också tonsättaren Mats Persson engagerades och tillsammans bjöd de barnen på oväntade upplevelser i ljudets och lyssnandets värld.

– Vi gick till Fylkingen och lät barnen höra vad musik kan vara i vid bemärkelse – stenar i tvättmaskinen, skrot som skramlar. På väg därifrån hörde en pojke rulltrappsgnisslet och sa att det var musik, så uppenbarligen öppnade redan det besöket deras öron.

Så var det dags för barnen att själva börja komponera. Mats Lindström och Mats Persson byggde rammar och struktur, medan Evabritt Gratte och eleverna byggde ljud och ljudbilder.

– Vi började med lyssnandet. Barnen gjorde en gest i kroppen. Så skulle de titta utåt och se om de kunde hitta en gemensam rörelse med de andra. Så gjorde vi likadant med rösten, sjöng varsin ton för att sedan närma oss varandra. Sedan fick de leta fram fiolljud som de gillade. Bra ljud lade vi i en ljudbank, andra slängde vi bort. Av byggstenarna i ljudbanken blev det musik.

Doften av rök och starköl på Fylkingen gav en, i skolsammanhang, sällsam krydda då sextio elever höll konsert med det nykomponerade materialet för föräldrar och med ett tv-team på plats. Upplevelsen gav mersmak. Trettio elever fortsatte att träffas på fritiden och i februari 2003 var det dags för eldprovet – direktsänd radiokonsert från fullsatta Kulturhuset i Stockholm. På repertoaren stod specialskrivna verk av Mats Lindström och Mats Persson, dessutom Earl Browns *Four systems for David Tudor on a birthday* från 1954. Ett helt grafiskt noterat verk, som följs av anvisningen: ”May be played in any sequence, either side up at any tempo”. Evabritt Gratte ritar upp en cirkel för att förklara hur hon och eleverna valde att tolka stycket. Längs cirkelns linje skriver hon ned olika teknikertermer – sul ponticello, col legno, flageoletter, spel bakom stallet, sul tasto, normale.

– Varje barn vandrade runt cirkeln i sitt eget tempo och när de hade kommit till startpunkten väntade de in de andra tills alla hamnade på samma klang, förklarar hon och fortsätter:

– Barn är så förutsättningslösa. Jag har provat liknande saker när jag håller kommunikationsövningar med vuxna. Trots att de är nybörjare på fiol klarar de inte av det. De har för mycket förutfattade meningar om vad musik ska vara.

År 2004 slutade Evabritt Gratte på Gustav Vasa skola. Nu står hon i startgroparna för att initiera ett liknande projekt i Växjö tillsammans med Pärlor för svin-violinisten George Kentros.

– För mig är det viktigt att arbeta lustförknippat och ta

Jörgen Pettersson & Per Hedlund, Stockholms Saxofonkvartett

”Jag är byggladaren som först vill visa barnen hur huset kommer att se ut.”

bort dramatiken kring fiolspelet. Jag minns själv när jag som tolvårig och mycket duktig fiolelev plötsligt skulle studsas med stråken. Jag fick svindel. Därför jobbar jag tvärtom. Kan jag studsas med stråken fast jag bara har spelat i två veckor? Visst kan jag det. Jag är byggladaren som först vill visa barnen hur huset kommer att se ut, för att sedan gå tillbaka för att förfina och inreda.

Ett stenkast från Evabritt Grattes hemvist på Sveavägen, i en källare på Tulegatan, hittar jag ett gäng som gärna skriver under på samma typ av pedagogik. Stockholms Saxofonkvartett har länge haft på agendan att tvätta bort stämpeln av elitism och svårbegriplighet från den nutida musiken.

– Vi vill förmedla att ny musik inte är mer märkvärdig än en ny möbel, säger Jörgen Pettersson.

Hit, till den egenhändigt byggda studion, vallfärdar skolklaser för att möta ny musik i överraskande form. Med hjälp av pengar från Svensk Musik har kvartetten, genom projektet Kontra, lyckats göra verklighet av sin mission att sprida ny musik till unga människor. Det finns ingen hejd på den entusiasm och de idéer som har sitt upphov hos dessa saxofonister.

– Vi möter gärna klasserna hos oss i stället för i en gymnasal med taskig akustik och ribbstolar. När vi fyra gubbar öser järnet här nere blir det rena rockstämningen och ungarna tappar andan. Det är ganska lätt att hitta gemensamma referenser eftersom många av dagens tonsättare har en bakgrund inom rockmusiken. Vi jobbar också mycket med live-elektronik, eftersom det är ett område där ungdomar känner sig hemma.

Ibland träffar de klasserna vid flera tillfällen, så att ungdomarna får spela och i vissa fall komponera egen musik. Via Kontra bjuder de också in till helgseminarier, där spelande ungdomar, oavsett nivå, tilldelas egna stämmor i specialskrivna stycken. Martin Q Larssons *Kakalorum* är ett sådant. I verkets olika stämmor experimenteras det med blåsljud, andning och klaffljud.

– Det är otroligt häftigt för eleverna att känna att de kan vara med fast de bara har kunnat spela saxofon i två veckor.

För närvarande är kvartetten också engagerade i Tonspråk, ett projekt bestående av föreläsningar, workshops och konserter som syftar till att öka intresset för kultur och estetik i skolan. Ett synnerligen lyckat seminarium med poeten Magnus William-Olsson blev startskottet på satsningen, som sedan i september turnerar runt i landet med Rikskonserter och Svensk Musik.

– Vi bjöd hit svenskalärare för att inspirera dem att använda ett musikaliskt tänkande för att utveckla språket. De tänkte på alla cylindrar och upplyste oss om att det vi sysslade med

”När vi fyra gubbar öser järnet här nere blir det rena rockstämningen och ungarna tappar andan.”

var något de kallade för estetiska läroprocesser och att det var högaktuellt.

Förutom musik som hjälp i språk och skrivutveckling lägger Tonspråk inledningsvis krutet på att arbeta med musik inom matematiken – en koppling som till en början kändes knivig för saxofonkvartetten.

– Först blev vi skraja och funderade på vad musik och matte hade med varandra att göra. Men efter att ha träffat den holländska didaktikern och matematikern Dolly van Eerde kom vi i gång ordentligt och gjorde en powerpoint-presentation med symboler, berättar Per Hedlund.

Vibrationer, svängningar per sekund, tempo, ljudstyrka, decibel, akustik, intervall – vid närmare eftertanke tycks det mesta inom musiken vara rena matematiken.

– Ett partitur är ju en sida full av matematiska symboler. Det går till och med att göra enklare mattetal med noter, konstaterar Jörgen Pettersson.

Förhoppningen med Tonspråk är förstas att på lång sikt stärka musikens plats i skolan genom att påvisa dess nytta för inlärningsprocesserna.

– I ekonomiskt svåra tider är det lätt att annars komma fram till dumma beslut, som att stryka musiken från schemat.

Hans farhågor blir eventuellt besannade om regeringens gymnasieutredare Anita Ferm får som hon vill. Men finns det då något skolämne där musiken inte har en naturlig plats? Det blir tyst en lång stund innan Jörgen Pettersson svarar:

– Jag kan i alla fall inte komma på något.

Anna Hedelius · text och bild

BAKGRUND – FRAMTIDSVÄGEN

Under sommaren har regeringens betänkande Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola varit på remiss. I betänkandet föreslår utredaren Anita Ferm att den estetiska verksamheten ska försvinna som kärnämne, eller som det numera ska kallas ”gymnasiegemensamt ämne”. I stället ska en estetisk kurs kunna väljas individuellt. Kungliga Musikhögskolan i Stockholm har svarat med att, i ett ovanligt skarpt remissyttrande, avstyrka hela utredningen.

LÄNKAR

www.evabrittgratte.se
www.kontra.nu
www.tonsprak.nu
www.fst.se/projekt/main.php
www.thegreatlearningorchestra.se/a4rum.htm
compositionline.wordpress.com

Minskade anslag till Rikskonserter

Rikskonserter gör nedskärningar efter minskade statsanslag. Regeringen kommer att minska anslaget med 10 miljoner och Rikskonserterns uppdrag kommer att omprövas. Ett antal tjänster kommer att försvinna vid den förestående omorganisationen. I framtiden kommer Rikskonserter prioritera större produktioner, samarbetsprojekt och internationell verksamhet. Man vill också att verksamheten ska präglas av ett starkt barn- och ungdomsperspektiv, ett genusperspektiv samt ett mångfaldsperspektiv. Ambitionen är att inte behöva minska ned på verksamhetens omfattning. Musikaliska Akademin och FST vädjar i brev till Rikskonserterns styrelse att den nya ekonomiska situationen i möjligaste mån inte ska komma att drabba musiklivet och Rikskonserterns konstnärliga verksamhet.

www.rikskonserter.se

Rolf Shock-pris till Kremer

Violinisten Gidon Kremer får Rolf Shocks musikpris, "för att han med konstnärlig integritet och outtröttlig nyfikenhet ständigt omprövar sina erfarenheter och utmanar sin publik med nyskapande tolkningar av såväl vår tids musik som äldre repertoar".

Särskilt i Ryssland och Östeuropa har lettiske Gidon Kremer banat väg för den nutida musiken. Han har framfört många nyskrivna kompositioner, och många verk har skrivits för honom. Han har samarbetat med tonsättare som Alfred Schnittke, Sofia Gubaidulina, Arvo Pärt och Astor Piazzolla. Med kammarorkestrerna Kremerata Baltica har han dessutom engagerat sig i unga musikers utveckling. De unga orkestermedlemmarna kommer från de tre baltiska länderna och Kremerata Baltica har fått stora framgångar och turnerar idag över hela världen.

www.musakad.se

Nordiskt fokus i Porto

Casa da Musica i Portos Portugal har under hela 2008 haft ett nordiskt program – Focus Nórdico. I slutet av året har det nu blivit dags för de svenska tonsättarna och musikerna. Karin Rehnqvist medverkar med två uruppföranden. *Quem Chama? (Vem ropar?)* är en happening för konsertsal, där två folksångerskor kullar tillsammans med portugisiska Remix Ensemble.

Det andra verket, *Triomphe d'existence*, är ett stycke för barnkör, Coro Infantil, och symfoniorkester, Orquestra Nacional do Porto. Andra svenska musiker i Focus Nordico är bland andra Lisa Ekdahl och Christian Lindberg. I programmet vill man visa på likheter och olikheter mellan Portugal och de nordiska länderna.

www.casadamusica.com

Ny Musik Stockholm

Ny Musik Stockholm är ett nybildat centrum för nutida musik i Stockholmsregionen, som grundades i våras och är lokaliserat i kulturhuset Subtopia i Botkyrka, söder om Stockholm. Föreningen är en sammanslutning av Uruppförandeklubben, FRIM (Föreningen för Fri Improviserad Musik), The Great Learning Orchestra, Samtida Musik, SEAMS, och VEMS (Verksamma på EMS), som nu slår samman sina krafter för att bland annat göra fler konserter och workshops med nya publikgrupper.

31 augusti höll Ny Musik Stockholm invigningsminifestival i Hågelbyparken, en ljudande presentation av verksamheten, och presenterade ett par veckor senare ett showcase för alla som jobbar på Subtopia för att göra gemensamma konstprojekt i framtiden.

Under hösten och våren kommer Ny Musik Stockholm genomföra ett konsertprogram på Subtopia, samt initiera flera workshops, både med barn och ungdom, med invandrarföreningar, samt överbyggande projekt mellan olika konstområden och musikgenrer.

www.nymusikstockholm.se

Ekonomiska effekter av konserthus

Vara konserthus gynnar hela Västra Götalandsregionen ekonomiskt. Två forskare från Handelshögskolan i Göteborg har undersökt hur mycket samhällsvärdet ökat sedan Vara konserthus invigdes för 5 år sedan. Kommunen Varas image har avsevärt förbättrats. Kommunen har de senaste åren fått utmärkelser som "årets kommun", "årets kulturkommun" och nu 2008 "årets företagarkommun". Hotell och restauranger har fått ökade intäkter och hela bruttoregionalprodukten har ökat de senaste åren.

Men därutöver har man även mätt kulturens värde utifrån invånarnas egna bedömningar. Och oftast värderas förväntningarna och upplevelsen högre än det faktiska biljettpriset. Bidraget till konserthuset är 18 miljoner kronor men konserthusets samhällsvärde för hela regionen beräknas till 250 miljoner kronor.

www.hgu.gu.se

www.varakonserthus.se

Världspremiär för första internetoperan

Tonsättaren har tidigare skrivit om Fredrik Högborgs projekt iOpera. Under Kulturnatten i Norrköping uppfördes delar av den första internetoperan, *Kains kvinna*. Fredrik Högborg dirigerade själv Norrköpings Symfoniorkester SON framför en storbildsskärm som symboliserade dataskärmen. Närmast ska musiken spelas in med SON och i början av 2009 kommer den att läggas ut på nätet.

iOpera har som idé att tillgängliggöra operamusik för en modern internetpublik, och Fredrik Högborg har fått två miljoner kronor från Sparbanksstiftelsen för att genomföra projektet. På hemsidan kommer användaren själv kunna påverka handlingen, byta ut sångare och scenografi. Sidan ska även tjäna som ett slags bibliotek där man lagligt kan ladda ner även annan operamusik.

www.courthousemusic.com

Opera om Swedenborg

Den tredje operan Jonas Forsell gör för Malmöoperan kommer att handla om mystikern Emanuel Swedenborg (1688–1772). Som Malmöoperans huskompositör har Jonas Forsell haft uppdraget att skriva tre operor. 2007 sattes *Träskoprincessan* upp och *Death and the Maiden* hade premiär nu i höst. Operan

om Swedenborg kommer troligtvis sätas upp våren 2010. Librettot skrivs av Magnus Florin och titelrollen kommer att spelas av Bengt Krantz.

www.malmoopera.se

The Patan Award

The Patan Award för år 2007 tillfaller tonsättaren, improvisatören, instrumentlisten, pedagogen, administratören, producenten, mm, Folke Rabe, ”för ett innovativt och högkvalitativt livsnärskap; en mångfacetterad bakgrund där olika konstnärliga uttryck varvas med socialt medvetande, bisarr humor och stor yrkesskicklighet har befäst Folke Rabes position som stor konstnär och inspiratör”.

The Patan Award är instiftat av tonsättaren Patric Simmerud till förmån för framstående kulturella gärningar, företrädesvis inom svenskt musikliv.

www.simmerud.com

Internationellt pris till filmande svensk tonsättare

För första gången har en svensk produktion tilldelats ett av de viktigaste fonogrampriserna i Europa, Jahrespreis der deutschen Schallplattenkritik. Det är tonsättaren Johan Ramström, som tillsammans med Duo Gelland – violinisterna Cecilia och Martin Gelland – gjort kortfilmen *Traumwerk* på svenska skivbolaget Nosag.

”Hur man ur ett minimum av tekniskt uppåtbåd får fram ett maximum av konstnärlig verkan, demonstrerar den svenske filmaren Johan Ramström i produktionen *Traumwerk* med den skotske kompositören James Dillons violinduos. Med bara en kamera och två mikrofoner gör han inspelningen av svenska Duo Gelland till ett litet medialt allkonstverk.”

www.schallplattenkritik.de

Svensk Cellomusik i Europa

Vid en festival anordnad av Kunstarbeider Gesellshaff i Gent, Belgien, presenterade cellisten och tonsättaren Peter Schuback svensk nyskriven musik för cello. Under fem timmar spelade och diskuterade Schuback ett tjugotal svenska solocelloverk, alla med det gemensamma att de (ännu) inte finns inspelade på skiva.

Sophie Malmros & Martin Q Larsson · notiser
Martina Holmberg · bild

Sonanza 25 år

Kammarensemblen Sonanza fyller i år tjugofem och firar det med galakonsert på Nybrokajen 11, samt skivutgivning på Phono Suecia. Ensemblen grundades och leds ännu av Jan Risberg, man söker alltid nya former för presentation av nutida musik och samarbetar aktivt med tonsättare och konstnärer från andra verksamhetsområden. På jubileumskonserten 2 december blir det musik av Karin Rehnqvist, Victoria Borisov-Ollas, Mattias Lysell, Pär Frid, Benjamin Staern, Djuro Zivkovic och Henrik Strindberg, vars verk gestaltas, kommenteras och interagerar visuellt.

www.sonanza.com

LITEN RÄKNEGÅTA

Man kan alltid trola med siffror – dagens räknegåta använder gamla siffror, som dessutom är från olika år – men de kan ändå kanske ge en fingervisning om verkligheten.

Enligt Kulturrådet spenderade stat, kommun och landsting 2006 18 miljarder kronor på Kultur. Och 2003 fanns det enligt en statlig utredning cirka 25 000 yrkesverksamma konstnärer i Sverige, inom alla konstgrenar.

Vad som räknas som kultur är naturligtvis lite glidande, likaså vem som är kulturarbetare. Icke desto mindre kvarstår faktum att Samhället satsar ca 720 000 kr per konstnär.

Eftersom antalet konstnärer i Sverige som tjänar 60 000/månad torde kunna räknas alltför lätt, blir istället dagens räknegåta:

Vart tog de andra pengarna vägen?

Stiftelsen Saltö utlyser tonsättarstipendium

Ett nytt tonsättarstipendium har utlysts av stiftelsen Saltö. ”Järnåkerstipendiet” på 100.000 kr kommer att tilldelas en tonsättare som under de senaste tio åren komponerat ett betydande kammarmusikverk.

Tidigare bedrev Stiftelsen Saltö verksamhet på Saltögården. Gården var donerad av den framgångsrike och musikälskande industrimannen Erik Järnåker. Under lång tid har musiker och tonsättare kunnat besöka denna vackra plats för rekreation, studier och skapande arbete. Tyvärr blev det med tiden svårt att ha råd med det nödvändiga underhållet och upprustningen av fastigheten. Erik Järnåker gav i sin donation stiftelsen rätt att sälja gården och använda pengarna till en stipendiefond, vilket man slutligen valde att göra. Saltögården såldes 2005.

Utöver det ansevärda tonsättarstipendiet räcker fondpengarna till ännu ett stipendium som kan sökas av stråkmusikstuderande vid svensk musikhögskola.

Erik Järnåker var särskilt intresserad av kammarmusik och därför väljer Stiftelsen Saltö att låta stipendiet gälla kammarmusik.

– En del frågar sig vad som egentligen räknas som ”kammarmusik”,

men vi vill inte gärna göra någon definition. Risken finns att det blir begränsande och vi vill inte förhindra att något nytt skapas, säger Göran Malmgren, Musikaliska akademins representant i Stiftelsen Saltöns styrelse.

Erik Järnåker har betytt mycket för svenskt musikliv. Förutom stiftelsen Saltö instiftade han Stråkinstrumentfonden som lånar ut värdefulla instrument till framstående svenska stråkmusiker. Fonden består av en samling stråkinstrument tillverkade i Italien och Frankrike under 1700- och 1800-talet samt en del nytillverkade instrument av god klass.

Hur gick det då med Saltögården? De nya ägarna har rustat upp fastigheten och bedriver fortfarande uthyrning av byggnaderna året om. Man vill också behålla den musikaliska profil som kännetecknat Saltögården de sista 35 åren och vänder sig särskilt till musiker och tonsättare som behöver arbetsro och inspiration.

www.saltogarden.se

Sophie Malmros · text

Föreningen svenska tonsättare
Box 273 27
102 54 STOCKHOLM

KONSERTKALENDARIUM

NOVEMBER

Tonsättarfestival Rolf Martinsson

- 11 *Coloured flames*, Kungl. Filharmonikernas Blåsarkvintett. Duo, Joakim Svenheden, violin, Elemér Lavotha, cello. *Symbiosis*, Duo Gelland. *Whiz*, Andreas Alin, flöjt, Daniel Kåse, slagverk, 19.30 Konserthuset, Stockholm
- 12 *String moments, Kalliope*, Snyko, dir. Kimmo Hakola, 19.30 Konserthuset, Stockholm
- 13 *Coloured flames*, Kungliga Filharmonikernas Blåsarkvintett, 19.00 Trosalundskyrkan, Trosa.
- 13 *Shimmering Blue - Flute Concerto No. 1, Energy, Dreams, Vid tidens slut, Violin concerto no. 1.* Magnus Båge flöjt, Jacques Werup röst, Jan Stigmer violin, Gävle Symfoniorkester, dir. Eva Ollikainen, 18.00 Konserthuset, Stockholm.
- 14 *Shimmering Blue - Flute Concerto No. 1, Energy, Dreams, Vid tidens slut.* Magnus Båge flöjt, Jacques Werup röst, Jan Stigmer violin, Gävle Symfoniorkester, dir. Eva Ollikainen, Konserthuset, Gävle
- 14 *Libra, Gemini, Leo*, Anders Kilstrom, piano, 19.00 Konserthuset, Stockholm
- 15 *Bridge - trumpet concerto no. 1, Open mind* Håkan Hardenberger, Kungl. Filharmonikerna, dir. Sakari Oramo, 15.00 Konserthuset, Stockholm
- 11 Peter Lindroth, *The Wilfred Owen songs*, baryton & piano, John Erik Eleby, Mattias Holmström, kl. 19 00, Teaterstudio Lederman, Stockholm, **Uruppförande**
- 15 Martin Willert, *Hallucination*, klarinettkonsert, Håkan Rosengren, Lithuanian National Symphony Orchestra, dir. Robertas Šervenikas, 19:00, Lithuanian National Philharmonic Hall, Vilnius, Litauen
- 15 Magnus F Andersson, *Parfymfabriken*, Respons Sinfonietta, dir: Torbjörn Nilsson, kl 16.00, Kulturhuset Upplands-Väsby, **Uruppförande**
- 16 Magnus F Andersson, *Parfymfabriken*, Respons Sinfonietta, kl 15.00, Nybrokajen 11, Stockholm.
- 16 Göran Gamstorp, *Oidentifierade objekt*, Stockholms Saxofonkvartett, Linköping. **Uruppförande**
- 16 Rolf Martinsson, *Coloured flames*, Kungliga Filharmonikernas Blåsarkvintett, 16.00 Tunadalskyrkan, Köping.
- 18 Bo Hansson, *O voi che travagliate*, Hägerstens kammarkör, dir. Kerstin Börjesson 20:00 Uppenbarelsekyrkan, Hägersten. **Uruppförande**
- 23 Mansoor Hosseini, *Four for four*, 4 violonceller, Aleksandar Latkovic, Dejan Bozic, Nebojsa Mrdjenovic, Goran Mrdjenovic, Belgrade Philharmonic Hall, Belgrad, Serbien. **Uruppförande**
- 23 Benjamin Staern, *Fluxus*, Hans Fagius, orgel, Landskyrkan, Skellefteå.
- 23 Tony Blomdahl, Fabian Svensson, Sten-Olof Hellström, *Elektronisk Kommunikation*, Fylkingen, Stockholm.

- 23 David Swärd, *Turbulence I och II* Leilei Tian, *Roaring in the clouds*, Ivo Nilsson tbn, Jonny Axelsson, slv, Fylkingen, Stockholm. **Uruppföranden**
- 26 Per Johansson, *Öarna I & III, Showdown, Coughing om Mars*, Fylkingen, Stockholm.
- 26 Jan W Morthenson, *Camera Humana*, Fylkingen, Stockholm.
- 29 Martin Q Larsson, *Duello*, Katarina Widell blockflöjt, Patrik Karlsson ärkeluta, 16.00, Ställdalens Kulturhus, Kopparberg.

DECEMBER

- 02 Kim Hedås, *Anger*, EAM, Casa di Musica, Porto, Portugal. **Uruppförande**
- 02 Benjamin Staern, *Nattens djupa violoncell*, Anna Larsson, alt, Sonanza, dir. Jan Risberg, 19:00, Nybrokajen 11, Stockholm. **Uruppförande**
- 02 Henrik Strindberg, *Tidslinje*, Sonanza dir. Jan Risberg, Nybrokajen 11, Stockholm.
- 04 Rolf Martinsson, *Symbiosis*, Duo Gelland, Musikhögskolan i Malmö.
- 04 Rolf Martinsson, *Vid tidens slut*, Jacques Werup, röst, Jan Lundgren, piano, Ystad Opera.
- 04 Klas Torstensson, *Polarhavet, ur A cycle of the North*, Stavanger Symfoniorkester, Yves Abel, 19.30, Stavanger Konserthus, Stavanger, Norge.
- 07 Tobias Broström, *Faces*, Esclats Percussion Ensemble, Hochschule für Music of Nuremberg, Tyskland.
- 07 Ingvar Lidholm, *Quattro Pezzi*, KammarensembleN, 15.00, Tessinsalen, Stadsmuséet, Stockholm
- 10 Karin Rehnqvist, *Quem chama? (Vem ropar?) – happening för konsertsal*, för två folksångerskor och instrumentalenensemble, Marie Axelsson, Johanna Bølja Hertzberg, Remix Ensemble, Franck Ollu, kl 18.00, Casa da Musica, Porto, Portugal. **Uruppförande**
- 19 Karin Rehnqvist, *Triomphe d'exister*, för barnkör och symfoniorkester, Coro Infantil do, CPO, Orquestra Nacional do Porto, Martin André, kl 21.00 Casa da Musica, Porto, Portugal. **Uruppförande**

JANUARI 2009

- 06 Kjell Perder, *Världens ljus*, Gustaf Vasa Kammarkör, dir. Lars Fredén, 16:00 Gustaf Vasa Kyrka, Stockholm. **Uruppförande**
- 15 Rolf Martinsson, *A.S. in memoriam*, Västerås Sinfonietta, dir. Mats Rondin, Västerås Konserthus. Även 17/1, Nybrokajen 11, Stockholm
- 18 Lars Bröndum, Ann Rosén, Palle Dahlstedt, Fabian Svensson, Sten-Olof Hellström, Tony Blomdal, *Nya Verk*, Nätverkslägerkonsert. 16.00, Västerås Konserthus **Uruppföranden**